

Kes me oleme?

Võrdse kohtlemise võrgustiku moodustasid 2013. aastal 7 organisatsiooni:

1. Eesti Inimõiguste Keskus
2. Eesti Naisteühenduste Ümarlaud
3. Eesti Puuetega Inimeste Koda
4. Eesti LGBT Ühing
5. Eesti Noorteühenduste Liit
6. Ida-Virumaa Integratsioonikeskus
7. Tallinna Inimõiguste Infokeskus

Organisatsioone ühendab huvi võrdse kohtlemise teema vastu ning asjaolu, et nad esindavad ühiskonnagruppe, kellel on kõrgendatud risk kogeda ebavõrdset kohtlemist.

Mida me tahame?

Võrgustik töötab selle nimel, et:

1. Eestis rakendatakse diskrimineerimise vastaseid seaduseid (soolise võrdõiguslikkuse seadust ja võrdse kohtlemise seadust) tõhusamalt. See tähendab näiteks seda, et pädevale seaduste täitmist jälgivale asutusele (voliniku kantseleile) on asjakohased ressursid tagatud.
2. Diskrimineerimise kaitse võrdse kohtlemise seaduses ühtlustatakse, nii et usutunnistuse või veendumuste, vanuse, puude või seksuaalse sättumuse alusel oleks diskrimineerimine keelatud samas ulatuses nagu rahvuse (etnilise kuuluvuse), rassi ja nahavärvuse puhul. See tähendab diskrimineerimise keeldu sotsiaalhoolekande-, tervishoiu- ja sotsiaalkindlustusteenuse, sealhulgas sotsiaaltoetuste saamisel; hariduses; ning avalikkusele pakutavate kaupade ja teenuste, sealhulgas eluaseme kättesaadavuses.
3. Paraneks teadmised võrdsest kohtlemisest. Võrgustiku liikmed koguvad ja dokumenteerivad ise diskrimineerimise juhtumeid oma liikmete ja allorganisatsioonide seas ning on valmis oma teadmiste ja ajaga panustama võrdse kohtlemise seaduse muutmise protsessi. Võrgustiku liikmeid ja allorganisatsioone on koolitatud võrdse kohtlemise teemadel, et nende teadlikkust ja pädevust tõsta.

Miks me seda tahame?

1. Voliniku väike eelarve tähendab, et sisuliselt ei saa asutus talle seadusega pandud ülesandeid täita. Tema ressursid on olnud ebapiisavad sellest ajast saadik, kui jõustus võrdse kohtlemise seadus.
2. Ebaühtlane diskrimineerimise kaitse erinevate aluste puhul tähendab, et Eesti seadusandlus on lünklik ega kata kõiki reaalseid diskrimineerimisejuhtumeid. Näited meie poolt kogutud päriselu juhtumitest, mida seadus ei kata:
  - a. Õpetaja ei soovinud ratastoolis last tavakooli esimesse klassi vastu võtta, tuues põhjenduseks selle, et see raskendaks kaasõpilastel keskendumist ja nad jääksid vaid

ratastooli vaatama. Vanemad lubasid meedia poole pöörduda ja laps võeti vastu.

- b. Kutsekooli sisseastumiskatsed koosnesid testist ja suulisest vestlusest. Oskus suulisest vestelda ei omanud antud erialal mingit praktilist tähendust. Autismidiagnoosiga noorel ei lubatud tugiisikut vestlusvooru kaasa võtta, kuigi muidu võis ta kõrval tugiisikut olla ning kool oli sellest teadlik. Vestlusvoorus ta komisjoni liikmetega ei suhelnud (tema puude eripära), sai kõige madalamad võimalikud punktid ning jäi soovitud erialast kõrvale. Kool suunas „puudega isikud“ teatud erialadele.
  - c. Kindlustusselts keeldus autismidiagnoosiga noorele inimesele õnnetusjuhtumikindlustust sõlmimast. Põhjenduseks toodi, et puuetega inimestele nad ei tee õnnetusjuhtumikindlustust.
  - d. Teovõimelisele autismidiagnoosiga noorele inimesele keelduti korterit üürile andmast, nõuti üürilepingu sõlmimist tema vanemaga.
  - e. LGBT inimeste puhul on olnud näiteid, kus on keeldutud korterit üürile andmast samasoolisele paarile. Kui hakati lepingut sõlmima ja oli vaja kirjutada elukaaslase andmed ning inimene kirjutas endaga samast soost inimese nime, teatas korteri omanik, et tegelikult ta on juba teise üürilise leidnud ega soovi enam lepingut sõlmida.
  - f. Eesti LGBT Ühing otsis 2011. aastal OMA Keskusele ruume. Mitu omanikku ütlesid ära, kui kuulsid, millise valdkonnaga ühing tegeleb.
  - g. Koolis on juhtumeid, kus õpetaja väljendab oma negatiivseid ja/või väärased teadmisi LGBT inimeste kohta tundides (nt miks osad inimesed on homoseksuaalsed).
3. On oluline, et volinikul oleks antud pädevus võtta vastu avaldusi kõigis valdkondades lisaks töövaldkonnale, sest tihti on vajalik saada kohtueelne ja tasuta seisukoht, et otsustada kuidas edasi minna.
  4. Ka õiguskantsler osutas VõrdKS kohaldamisala võimalikule vastuolule põhiseadusega 2011. aastal. Õiguskantsler leidis, et võrdse kohtlemise seaduse eesmärk ei saa piirduda vaid sellekohaste Euroopa Liidu direktiivide miinimumnõuete ülevõtmisega siseriiklikusse õigusesse, vaid õigusliku regulatsiooni kujundamisel tuleb arvestada ka põhiseaduse ning rahvusvaheliste lepingutega.

Võrdse kohtlemise võrgustik on valmis kaasa rääkima ka muudes võrdse kohtlemise küsimustes, näiteks valdkondliku arengukava koostamises.